

Checklist: voorafgaande vragen

1 - ALGEMENE INFORMATIE

Identiteit van de ouders: naam, voornaam, geboorteplaats en geboortedatum
Verblijfsstatus van de ouders: Belg, gezinshereniger of vluchteling
Contactgegevens van de ouders
Identiteit van de dochter
Verblijfsstatus van de dochter

2 - GEZINSSITUATIE

Wie heeft het ouderlijk gezag over het meisje in kwestie?
Zijn er nog andere zussen of minderjarige meisjes in de familie?

3 - PRAKTIJK VAN BESNIJDENIS

Wat is het land van herkomst van de ouders?
Is het een land met een prevalentie van besnijdenis? Wat is de etniciteit? (Facultatief)
Is er een medisch attest van besnijdenis of niet-besnijdenis voor de moeder, de dochter of de zus?
Ontvluchtte de familie hun land om hun dochter te beschermen tegen besnijdenis?

4 - CONTEXT

Is er een noodgeval?
Is er een reis gepland naar een land van herkomst waar VGV veel voorkomt ? Zo ja, waar, wanneer, met wie...?
Is er een minderjarige in gevaar? Zo ja, wie, wat, waar, hoe?
Bent u op de hoogte van mishandeling in het betrokken gezin? Zo ja : wie, wat, wanneer, waar en hoe?
Zijn er positieve signalen van medewerking van de ouders?
☐ verzoek om hulp ☐ verzoek om diensten te ontmoeten
☐ betrokkenheid bij verenigingen tegen besnijdenis ☐ overige signalen

5 - GENOMEN STAPPEN

Hebben de betrokken personen al contact opgenomen met GAMS?
Zo ja, wie, wanneer, context...?
Zijn er andere personen of verenigingen gecontacteerd en zo ja, welke en wie is de contactpersoon?

6 - VARIA

Zijn de ouders het ermee eens dat het beroepsgeheim moet worden gedeeld in het belang van hun dochter?
Is er een tolk nodig? Zo ja, voor welke taal?
Andere

 Psychosociale-juridische ondersteuning: GAMS België
www.gams.be - 02 219 43 40

 In geval van een NOODGEVAL, de politie: 112

Nuttige bronnen:

BEDANKT OM ONS TE HELPEN OM MEISJES TE BESCHERMEN TEGEN BESNIJDENIS

Deze detectometer is ontwikkeld door

Met de juridische bijdrage van

Met ondersteuning van

Deze detectometer is een update van de in 2014 door INTACT en GAMS België ontwikkelde beslissingsboom http://www.strategiesconcertees-mgf.be/wp-content/uploads/MGF-triptyque_final_NL_v6.pdf

Le détectomètre est aussi disponible en français : www.strategiesconcertees-mgf.be/tool/detectometre/

The detectometer is also available in English see https://www.strategies-concertees-mgf.be/wp-content/uploads/20220712_DETECTOMETER_EN_v1.pdf

DETECTOMETER

→ Meisjes die een risico lopen beter identificeren en beschermen TEGEN VROUWELIJKE GENITALE VERMINKING

VOOR WIE?

Professionals (m/v/x), die in contact staan met personen uit betrokken gemeenschappen (zie prevalentiekaart).

WAAROM?

- Alertheid verhogen voor het risico op vrouwelijke genitale verminking (VGV) op het Belgisch grondgebied en in het buitenland van MINDERJARIGEN die onder de Belgische wetgeving vallen.
- Tenlastneming van MINDERJARIGEN die in België wonen.

HOE?

Dialoog voeren, indien mogelijk, met de ouders in het hoger belang van het kind, met de mogelijke tussenkomst van een culturele bemiddelingsdienst.

Deze detectometer spoort aan tot voorzichtigheid en helpt de feiten te analyseren steeds in dialoog met de ouders en in het hoger belang van het kind.

Als ik na het gesprek met de ouders nog steeds twijfels heb, kan ik in het kader van het gedeelde beroepsgeheim contact opnemen met:

- De professionals (m/v/x) en diensten die het gezin begeleiden (kraamzorg, CLB, kinderarts of arts);
- Een intercultureel werker/werster of een community voices (m/v/x) van GAMS België;
- GAMS België, referentiepersoon Kind en Gezin, diensten voor jeugdhulp;

VOORBEELDZINNEN:

Ik heb zo'n stripboek gelezen, zo'n liedje gehoord* over de praktijk van besnijdenis. Wat kan je me hierover vertellen?

Bij wie kan je terecht in geval van een probleem met besnijdenis?

IK BEN IN CONTACT MET HET MEISJE

Voor meer details, kunt u de gespreksleidraad voor het bespreken van besnijdenis in interviews met meisjes en/of hun families raadplegen (zie bronnen).

IK BEN IN CONTACT MET DE OUDERS

Welke informatie heeft u over de risico's van besnijdenis op iemands gezondheid?

Hoe gaat u de gezondheid en integriteit van uw dochters beschermen?

Welke hulp heeft u nodig om uw dochters te beschermen?

PREVALENTIE VAN BESNIJDENIS IN % (MEISJES/VROUWEN : 15-49 jaar)

Benin	9,2	Guinee-Bissau	52,1	Nigeria	15
Burkina Faso	56,1	Indonesië	51,2	Oeganda	0,3
Centraal-Afrikaanse Rep.	21,6	Irak	7,4	Senegal	25,2
Djibouti	93,1	Ivoorkust	36,7	Sierra Leone	83
Egypte	87,2	Kameroen	1,4	Soedan	86,6
Eritrea	83	Kenya	15	Somalië	99,2
Ethiopië	65,2	Liberia	31,8	Tanzania	10
Gambia	72,6	Maldiven	12,9	Togo	3,1
Ghana	2,4	Mali	88,6	Tsjaad	34,1
Guinee	94,5	Mauritanië	66,6	Yemen	18,5
		Niger	2		

TIPS VOOR HET VASTSTELLEN VAN DE PREVALENTIE VAN MEISJESBESNIJDENIS

Dit prevalentiecijfer is gebaseerd op het na-tionale cijfer, maar de etniciteit van de ouders speelt ook een rol. Bijvoorbeeld, in Senegal, is de prevalentie 25,7%, maar het varieert van 77,8% in het zuiden (Peulgemeenschap) tot 6% in het centrum (Wolof-etniciteit).
Voor het percentage per etnische groep:
 www.28toomany.org/research-resources.

Stap 1 IK START DE DETECTOMETER

- Wanneer ik in aanraking kom met een minderjarige (of de ouders) afkomstig uit een land waar het risico op VGV bestaat (zie prevalentie kaart) en/of;
- Wanneer de moeder of zussen van de minderjarige geconfronteerd werden met VGV;
- Wanneer ze geconfronteerd worden met een aankondiging van besnijdenis.

Voor meer informatie: www.strategiesconcertees-mgf.be/nl/tool/gebruikershandleiding-van-de-detectometer

Stap 2 IK STEL EEN RISICO VAST EN EVALUEER

RISICO

1 LAAG RISICO

- De familie is niet van plan om te reizen of reist zonder kinderen;
 - Eén van de ouders is betrokken bij een vereniging tegen besnijdenis;
 - Ouders hebben onlangs een verbintenis ondertekend om hun dochter te beschermen.
- Opmerking: contact hebben met een vereniging die zich inzet tegen besnijdenis is niet voldoende.

Ik ga naar **niveau 2** als één van de volgende situaties (onder punt 1) zich niet meer voordoet of als er een verandering is in de gezinscontext (zoals het overlijden van de beschermer van het meisje, hertrouwen, tekenen van misbruik) of bij een wijziging van de burgerlijke status (zoals de toekenning van de Belgische nationaliteit).

- Houding van partner en familieleden: pro-besnijdenis;
- Druk vanuit de familie, gemeenschap of sociale druk om een besnijdenis uit te voeren.

Ik ga naar **niveau 3** als het meisje reist of een besnijdenis wordt aangekondigd.

I. AANKONDIGING VAN EEN BESNIJDENIS

- Bij een aankondiging van een besnijdenis verzamel ik de volgende informatie: wie, hoe, wanneer en waar;
- Andere risico-elementen (familielid die bereid is de besnijdenis uit te voeren);
- Druk van de familie m.b.t. besnijdenis in België of in het buitenland (wie, hoe, wanneer, waar).

II. NADERENDE REIS (in het buitenland binnen minder dan drie weken)

- Bescherming van meisjes ter plaatse. Ik vraag naar de bescherming die door de ouders in het land van herkomst voorzien is.

III. HET NIET TERUGKEREN VAN EEN REIS

- De dochter komt niet terug van een reis zoals gepland, zonder uitleg van de ouders.

BESNIJDENIS

4 VERMOEDEN VAN EEN BESNIJDENIS

0 – 3 jaar

Bij het verschonen van de luiers:

- Bloedverlies;
- Pijnlijke plek op de vulva;
- Pijn bij het plassen;
- Pijn tijdens de verzorging;
- Verandering in de houding van het kind.

<18 jaar

- Moeilijkheden bij het plassen (lang en herhaaldelijk naar het toilet gaan);
- Pijnlijke menstruatie bij infibulatie;
- Pijn, littekens, angst om te bewegen, weigeren om te sporten;
- Verandering in het gedrag, verminderde concentratie en slechtere schoolresultaten;
- Verdwijning van een leerling na de vakantie of een onverklaarbare langdurige afwezigheid.

5 VASTGESTELDE BESNIJDENIS

- Ik stel de besnijdenis van een meisje vast. De ouders (of een derde partij) melden dit.

⚠ Als het meisje geboren is in een land waar besnijdenis wordt toegepast, is het risico voor het meisje groter besneden te zijn in haar land voordat ze naar België kwam.

Stap 3 IK BESCHERM

- Leg de elementen vast in het medisch en sociaal dossier van het meisje;
- Maak de ouders bewust: leg de rol van GAMS België uit en stel voor om een afspraak te maken;
- Indien het meisje de vluchtelingenstatus heeft om haar te beschermen tegen het risico van besnijdenis, vraag de ouders dan om de verklaring op eer om het kind te beschermen en het medisch attest van niet-besnijdenis van het Commissariaat-Generaal voor Vluchtelingen en Staatlozen;
- Plan een vervolgbijeenkomst met de ouders van het meisje voor middellange en lange termijn.

Ik ga naar **niveau 1** als de ouders meewerken en als ze vragen naar ondersteuning om hun dochter te beschermen.

Naast de voorgestelde acties in het vorige punt:

- Begeleid de ouders met het meisje naar een gespecialiseerde arts voor een onderzoek (zie gespecialiseerde dienst) (in het geval van een verblijf in het buitenland, voor en na het verblijf);
- Plan een vervolgbijeenkomst voor het meisje met haar ouders en de diensten die dicht bij het kind staan, zoals CLB.

Ik ga naar **niveau 2** als de ouders meewerken en middelen vragen om hun dochter te beschermen.

I. AANKONDIGING VAN EEN BESNIJDENIS

- Neem contact op met de diensten die dicht bij het kind staan (bv. kraamafdeling, opgroeien (K&G), CLB, pediater of arts);
- Organiseer een multidisciplinaire bijeenkomst met gespecialiseerde diensten (GAMS België, referentiepersoon (K&G));
- Na voorafgaand advies van een gespecialiseerde dienst, de zaak doorverwijzen naar de jeugdhulpdienst (VK) en/of de referentiemagistraat met eventuele doorverwijzing naar de jeugdrechter (mogelijkheid tot plaatsing als laatste redmiddel);
- Laat het meisje medisch onderzoeken door een gespecialiseerde arts.

II. NADERENDE REIS (in het buitenland binnen minder dan drie weken)

- In aanvulling op de eerder beschreven acties:
- Vraag vooraf advies aan een gespecialiseerde dienst of een gespecialiseerde advocaat (m/v/x). De zaak voorleggen bij de referentiemagistraat van het parket (m/v/x): deze kan bijvoorbeeld gelasten dat het paspoort van het meisje in beslag wordt genomen en/of dat zij het land niet mag verlaten, en/of een wijziging in het ouderlijke gezag opleggen.

III. HET NIET TERUGKEREN VAN EEN REIS

- Neem contact op met een gespecialiseerde juridische dienst bv. GAMS België of een gespecialiseerde advocaat (m/v/x); De juridische dienst kan:
- contact opnemen met de procureur des Konings (m/v/x);
- contact opnemen met de ambassade om het meisje dat dreigt te worden besneden onder bepaalde voorwaarden te repatriëren.

- Dialoog voeren met de familie (zie gespreksleidraad);
- Medisch onderzoek van de besnijdenis of de niet-besnijdenis van het meisje door een opgeleide arts;
- Ga verder naargelang de medische bevestiging van de besnijdenis.

Als de besnijdenis niet medisch bevestigd is, ga ik naar **niveau 1**

Als de besnijdenis medisch bevestigd is, ga ik naar **niveau 5**

Als de besnijdenis medisch geattesteerd is:

- Passende (lichamelijke en psychische) verzorging van het kind;
- Dialoog voeren met het gezin in aanwezigheid van een interculturele bemiddelaar (m/v/x);
- Wijzen op het strafrechtelijk verbod op besnijdenis en de gevolgen van niet-naleving;
- Uitleg over de schadelijke gevolgen voor de gezondheid;
- Contact opnemen met een juridische dienst om een eventuele klacht op grond van het strafrechtelijk verbod te onderzoeken.

Zijn er nog ANDERE MEISJES geboren of die zullen geboren worden in de familie?
Zo ja, dan ga ik naar **niveau 1** om hun niveau te bepalen.

Als de minderjarige in België geboren is en een besnijdenis heeft ondergaan, ga ik naar **niveau 3** ten opzichte van andere minderjarigen omdat de besnijdenis heeft plaatsgevonden ondanks bescherming in België.